

HNS, Senatsfastigheter och Kronobostäder
Detaljplanen Ekåsen-Dragsvik

Naturinventering

Copyright © Pöyry Environment Oy

Alla rättigheter förbehålls. Det här dokumentet eller någon del därav får inte kopieras eller reproduceras i någon form utan skriftligt lov av Pöyry Environment Oy.

Copyright © Pöyry Environment Oy

Innehåll

1	INLEDNING	2
2	INVENTERINGSOMRÅDE	2
3	MATERIAL OCH METODER	3
3.1	Fågelfauna	3
3.2	Fjärilar	3
3.3	Vegetation	3
3.4	Osäkerhetsfaktorer	3
4	RESULTAT	4
4.1	Tidigare information	4
4.2	Fågelfauna	5
4.3	Fjärilar	6
4.4	Vegetation	7
5	SLUTSATSER	11
6	REKOMMENDATIONER	11

Bildförteckning

Bild 2-1. Inventeringsområdena. Läge i Ekenäs samt noggrannare karta över inventeringsområdena.....	2
Bild 4-1. Naturskyddsområdena på inventeringsområdet och i dess omgivningar.	5
Bild 4-2. Sjukhusområdets parkartade miljö.....	8
Bild 4-3. Naturreservatet vid stranden.....	8
Bild 4-4. Den lundartade heden i det nordvästra hörnet.....	8
Bild 4-5. Den lilla sandstranden.....	9
Bild 4-6. Framför stranden finns det ett stort vassruggeområde.....	9
Bild 4-7. Fuktig, av klibbal dominerad miljö på stranden.....	9
Bild 4-8. En del av strandområdet har öppnats upp. Området har uppenbarligen använts som trädgårdsmark.	9
Bild 4-9. På området 3 är den dominerande faktorn landsvägen, på vars södra sida ligger en färsk mosluttningsskog.....	10
Bild 4-10. Område 4 är i huvudsak gles tallmo, där gräs och risväxter dominerar fältskiktet....	10

Bilagor

1 INLEDNING

2 INVENTERINGSOMRÅDE

Inventeringsområdet är beläget i Ekenäs stad i Dragsviks garnisons omgivning. Inventeringsområdenas totalareal är ca 35,5 ha.

Inventeringsområdet består av fyra olika områden. Områdena 1 och 2 är belägna i bebyggd miljö (sjukhus- och kasernområde), som innefattar gammalt byggnadsbestånd, parkartade delar, kulturinfluerade ängar samt strandskog i naturtillstånd. Områdena 3 och 4 är talldominerad åshed. En del av områdena är obebyggda, men dominerande faktorer är bl.a. landsvägen, garnisonens parkeringsområde, gravminnesmärket samt en trädgårdsaffär, varför man inte kan tala om någon egentlig naturmiljö.

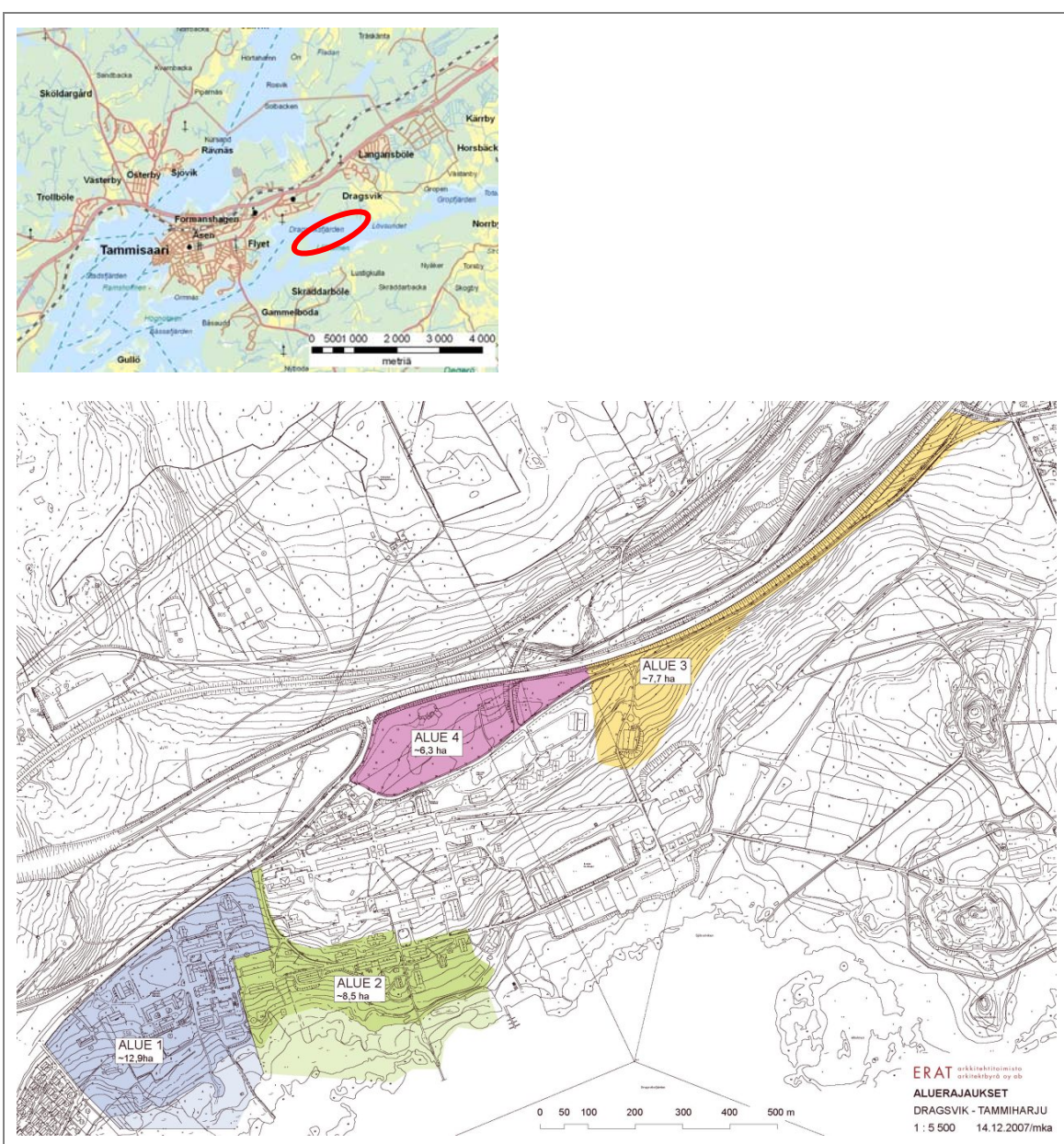

Bild 2-1. Inventeringsområdena. Läge i Ekenäs samt noggrannare karta över inventeringsområdena.

3 MATERIAL OCH METODER

Som källmaterial som beskriver inventeringsområdets naturmiljö har anlitats miljöförvaltningens miljödatasystem Hertta och registret över hotade arter.

Inventeringsområdet har ingått i den av Faunatica Oy år 2004 utarbetade inventeringen av naturtyper i delgeneralplanen för det tätbebyggda området 2011 Gropfjärd–Dragsvik, vars uppgifter har använts som utgångsmaterial.

Övriga naturinventeringar över området har inte utförts.

3.1 Fågelfauna

En inventering av fågelfaunan utfördes 25.6.2008. Vid utredningen gick man till fots igenom planområdet tre gånger. Vid inventeringen tillämpades inte i egentlig mening några kartläggningsräknings- eller punkträkningsmetoder, utan man försökte på kort tid få en så heltäckande bild som möjligt av artrepresentativiteten i olika habitat i planområdet.

Inventeringen utfördes under tiden 05:45–16:00. Under inventeringstiden var väderförhållandena mycket lämpliga med tanke på en inventering av fågelfaunan – temperaturen ca 14°C, molnigheten ca 5 %. Vinden var svag vid inventeringstidpunkten, måttlig efter morgontimmarna. Inventeringen utfördes av FM, biolog Tommi Lievonen.

3.2 Fjärilar

I terrängundersökningen 25.6.2008 utvärderades betydelsen för insekter av de fyra planområden som angivits på arkitektbyrå ERAT:s karta utgående från vegetation och habitat. En noggrannare utredning av hotade arter skulle kräva ansenliga ytterliga insatser på områdena 1 och 2 samt långvariga fångster. Inventeringen utfördes av FM, biolog Jaakko Kullberg från Helsingfors universitets zoologiska museum.

3.3 Vegetation

En vegetationsinventering utfördes 25.6.2008. Inventeringen utfördes av FM, biolog Lauri Erävuori. Vid inventeringen koncentrerade man sig på att inventera biotyper samt hotade och fridlysta arter. Huvudvikten i inventeringen lades vid miljöer i natur- eller därmed jämförbart tillstånd i synnerhet i strandområdet. På kasern- och sjukhusområdet inventerades kulturarterna.

3.4 Osäkerhetsfaktorer

Inventeringarna har utförts som s.k. engångsinventeringar, varvid man inte får fullständig information om de arter som förekommer på området. I fråga om vegetation och djurarter får man dock med en sådan här inventering som äger rum under en sommar som helhet en allsidig bild av områdets naturkaraktäristika, utgående från vilken man kan bedöma områdets betydelse för organismerna. Inventeringen uppfyller därmed de krav på kännedom om naturförhållandena i området som anknyter sig till planläggningen.

4 RESULTAT

4.1 Tidigare information

I inventeringsområdet ingår en del av det privata naturreservatet klubbalskärret Flyet (NS 012860) samt ett på naturskyddslagen baserat livsmiljöreservat med samma namn (LTA 010414). Områdeshelheten i fråga ingår i det riksomfattande lundskyddsprogrammet, i vilket en del av objektsreserveringarna inte har utförts (bild x-x).

De övriga närmaste naturskyddsområdena ligger på över 600 meters avstånd på andra sidan om åsområdet.

Det närmaste Natura 2000 -området (Ekenäs och Hangö skärgårds och Pojovikens havsskyddsområde, FI0100005) ligger som närmast på ca 650 meters avstånd på norra sidan om åsområdet. På Dragsviksfjärdens sida ligger Natura 2000 -området på ca 1,6 kilometers avstånd från projektområdet. Skyddsgrunden för Natura 2000 -området är såväl naturdirektivet (SCI-område) som fågeldirektivet (SPA-område). Strandskyddsprogrammets objekt ingår i Natura 2000 -området.

Inventeringen av naturtyper i Gropfjärd-Dragsvik (Faunatica 2004) har ingått i den här inventeringen från området strandområdena ända fram till sjukhusområdet samt de norra delområdena 3 och 4. Delområdena 1 och 2 ingick förutom strandområdena inte i Faunaticas inventering. I Faunatica Oy:s inventering har inte angetts några naturtyper som bör skyddas i det område som den här inventeringen omfattar. Öster om inventeringsområdet har det angetts några klubbalskärr samt strandängar, vilkas representativitet är skälig (försvagad i en del).

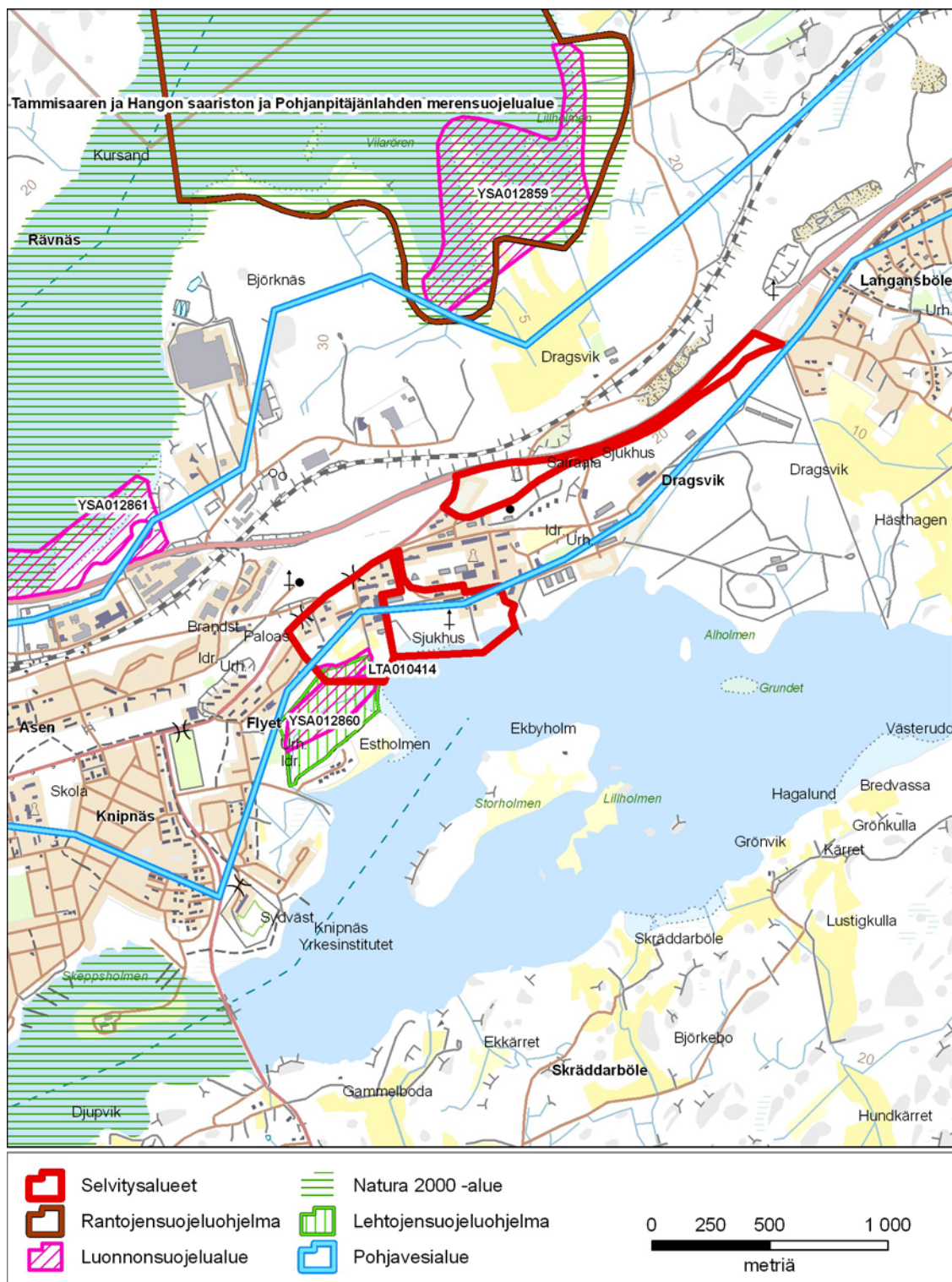

Bild 4-1. Naturskyddsområdena på inventeringsområdet och i dess omgivningar.

4.2 Fågelfauna

Det observerades sammanlagt 31 fågelarter. De observerade arterna var sedvanliga arter i kulturmiljöer och parker samt på strandområdena för vassruggestränder typiska arter. Det observerades en art som ingår i bilaga I till fågeldirektivet, skräntärna. Det var

frågan om en individ som flög och letade efter föda och häckar utanför planområdet, sannolikt ganska långt bort från det.

De arter som observerades på planområdet företräder typiska arter i kulturmiljö (bl.a. sparv, stare, mesar) och parkområden samt lundartade stränder och vassruggestränder (trädgårdssångare, törnsångare, koltrast, rödhake, sädesärta, sävsångare, skäggdopping, sothöna, sävsparv).

De strandområden framför sjukhuset och garnisonen där det på sina ställen växer olika slags till och med grova lövträd (bl.a. klibbal, alm, ek) är vid sidan av de omfattande vassruggestränderna de värdefullaste objekten med tanke på fågelfaunan. Områdena i fråga kan dock inte utgående från antalet par eller habitathelheterna anses vara särskilt viktiga habitathelheter ur en bredare fågelfaunasynvinkel, utan fågelfaunan har ett lokalt värde. Orsaken är delvis bl.a. att strandzonen är uppspjälkt. Sannolikt påträffar man i dessa strandområden också fåtaligare nattsångare, men på grund av tidpunkten var det inte möjligt att verifiera dem. Vad gäller den bebyggda miljön eller de torra, huvudsakligen tallbevuxta områdena förekommer det inga specialvärden i fråga om fågelfaunan.

4.3 Fjärilar

OMRÅDE 1, ca 12,9 ha

Området är till största delen ett som park- och gårdsmiljö vårdat område, som i söder gränsar till naturskyddsområdet. En stark influens av gammal kultur, en riklig och mångsidig vegetation, i vilken ingår många invasiva växter. De viktigaste objekten är stranden, klibbalskärren, som gränsar till naturskyddsområdet, samt de grövre ädelträden, såsom ekarna, i vilka det kan leva hotade skalbaggar och fjärilar. Det fanns bara mycket knapphändigt sådana vallväxter som är viktiga för hotade fjärilar och det fanns bara en liten mängd lämplig torr vallvegetation, t.ex.: gråbinka (*Erigeron acre*), rödklint (*Centaurea jacea*), smultron (*Fragaria vesca*).

OMRÅDE 2, ca 8,5 ha

Den ur fjärilsynpunkt potentiellt värdefullaste delen av det undersökta området är den kil som sträcker sig mot norr invid stängslet och dess omgivning ända fram till den väg som i söder löper i riktningen öst-väst. På platsen finns det mångsidig solstekt vallvegetation och på det här området skulle det mycket väl kunna vara möjligt att hitta några fjärilsarter som bör följas eller som råkat i fara. I samband med den här utredningen gjordes det inga observationer av hotade arter.

Ur fjärilssynpunkt intressanta vall- och ängsväxter är oxtunga (*Anchusa officinalis*), rödklint, mörkt kungsljus (*Verbascum nigrum*), nejlikväxter (*Silene* spp.), åkervädd (*Knautia arvensis*), smultron och olika slags fibblor. Denna vegetation utsträcker sig också till den andra sidan av vägen, som inte hör till inventeringsområdet, men skulle vara bra att beakta vid planeringen av vården av området. I övrigt finns på område 2 och i synnerhet i den norra kanten av dess strand mycket ädelträd, såsom skogslind, alm och ek samt vanlig hassel, som kan vara av betydelse som habitat för hotade insekter. På området hade det uppenbarligen utförts avverkningar av det sedvanliga trädbeståndet, vilka kan ha en nyttig inverkan på arterna i ädelträskogsdungarna, som i allmänhet drar nytta av det ljus som når skogsbotten.

OMRÅDE 3, ca 7,7 ha

På området fanns det ställvis marginella mängder solstekt vallvegetation, som förekommer i riktlig mängd längs huvudvägen utanför inventeringsområdena. Gräsvegetationen i området är inte av betydelse för hotade arter.

OMRÅDE 4, ca 6,3 ha

På området fanns det ställvis marginella mängder solstekt vallvegetation, som förekommer i riktlig mängd längs huvudvägen utanför inventeringsområdena. Gräsvegetationen i området är inte av betydelse för hotade arter. I skogen finns det tämligen mycket dött och döende trädbestånd – framför allt tall, som kan vara av betydelse för hotade skalbaggar.

4.4 Vegetation

OMRÅDE 1

Området omfattar sjukhusområdet med tillhörande stränder. Sjukhusområdet är i sin helhet bebyggd miljö, vars grönområden är antingen underhållna gräsmattor eller parker. I parkerna finns det enstaka gamla ädelträd, såsom ekar och lönnar. I parken norr om huvudbyggnaden finns det en gammal trädspaljé.

Söder om den bebyggda miljön finns det ett gammalt, igenvuxet ängsområde. Åtminstone en del av det ängsartade området torde ha varit trädgård. Området söder om ängen är ett fuktigt klibbalsbestånd, som är skyddat som i naturskyddslagen avsedd livsmiljö.

Den västra kanten av sjukhusområdet är förvildad trädgård; vegetationen är frodig och gamla trädgårdsarter förekommer allmänt. Invid promenadvägen växer det fyra hasselbuskar. Den norra delen av promenadvägen är tämligen gles lundartad hedblandskog. Tallen är dominerande art, men bland tallarna växer det också några unga lönnar och ekar.

Bild 4-2. Sjukhusområdets parkartade miljö

Bild 4-3. Naturreseptatet vid stranden

Bild 4-4. Den lundartade heden i det nordvästra hörnet

OMRÅDE 2

Området omfattar den västra delen av garnisonsområdet samt strandområden. Kasernområdet är bebyggd miljö. Bostadshusens omgivning består av vårdade gräsmattor, parkeringsplatser eller andra fältartade områden.

I den del av området som är längst mot väster finns det några gamla byggnader, som omges av ängsartade och vallartade områden. På detta område förekommer det mest s.k. arkeofytiska arter, som typiskt påträffas på gamla kasern- och befästningsområden, i hamnar och på bangårdar. Till arterna hör bl.a. sandvita, kungsljus och oxtunga.

De värdefullaste naturmiljöerna i området är belägna i strandområdet, där det förekommer bestånd av grova strandalmar samt rikligt med almar. Den väg som leder till stranden bryter av den enhetliga helheten. I norra kanten av alzonen finns det en med fyllnadsjord skapad tröskel av hård mark. Öster om vägspåret finns det en liten sandstrand, som delvis är igenvuxen. Objektet svarar inte mot en sådan sandstrand som avses i naturskyddslagen. Sandstrandens randdelar har blivit buskage (al och asp).

Mellan det bebyggda området och sandstranden finns det en våtmark där det växer synnerligen grov klibbal. I den norra kanten av våtmarken finns det en klar sippringsseffekt, även om man inte kan observera något tydligt källutlopp, utan

grundvattnet tränger fram som en sippring i fyllnadsslutningens nedre del. De dominerande arterna är majbräken samt andra allmänt förekommande arter: ängsfräken, hallon och älggräs.

I mitten på klubbalskärret finns det en vattensamling, som täcks av strandarter; den rikligast förekommande är skogssäv och övriga arter är kalvleka, blekbalsamin och besksöta.

I övrigt är klubbalskärret en tämligen fuktig miljö, som karaktäriseras av majbräken, älggräs och hallon. Det finns också några almar bland med. Den norra slutningen har nästan helt erövrats av tistlar och hallon. Slutningen torde åtminstone till en del vara konstgjord.

På västra sidan av den väg som leder till stranden finns det ett drygt tiotal grova almar samt ett stort antal grova alar. Fältskiktet har nästan helt erövrats av ullkardborre, blekbalsamin och jättebalsamin. Uppenbarligen har man också på det här området i någon mån tippat jord, eftersom marken till skillnad från de övriga strandområdena är mycket torr och man här och där bl.a. kan se tegelbitar. På området finns det några gamla konstruktionslämningar samt ett gammalt avlopp.

Bild 4-5. Den lilla sandstranden

Bild 4-6. Framför stranden finns det ett stort vassruggområde

Bild 4-7. Fuktig, av klubbal dominerad miljö på stranden

Bild 4-8. En del av strandområdet har öppnats upp. Området har uppenbarligen använts som trädgårdsmark.

OMRÅDE 3

Området omfattar på södra sidan av landsvägen en remsa, som används som övningsområde av försvarsmakten. Terrängen sluttar relativt brant mot söder. Trädbeståndet är talldominerad blandskog, där det bl.a. växer enstaka lönnar och några ekplantor. Till skogstypen är sluttningen färsk mo/lundartad mo. Området har inga speciella naturvärden och det ansluter sig inte till den övriga naturmiljöhelheten.

Bild 4-9. På området 3 är den dominerande faktorn landsvägen, på vars södra sida ligger en färsk mosluttningsskog.

OMRÅDE 4

Området gränsar på norra och södra sidan till landsvägar och ligger i sin helhet inom influensområdet för trafikbuller. Ungefär hälften av området är bebyggd miljö: Garnisonens parkeringsområde (en jämnad sandplan), trädgårdsaffärens område samt minnesmärkets vårdade område. Till övriga delar är området i huvudsak torr åsmo, där det växer gles tallskog. Fältskiktet domineras av risväxter (lingon, kråkbär) samt gräs (tåtlar, svinglar, på sina ställen piprör). Vanligast bland de örtartade är ängskovall. Övriga torkmiljöarter är bl.a. ängsklocka, hartass, gråfibbla samt hagfibblor. På grund av att området är lättframkomligt finns det ett flertal stigspår på området. Invid vägen finns det ställvis gassig miljö med sparsam vegetation.

Bild 4-10. Område 4 är i huvudsak gles tallmo, där gräs och risväxter dominerar fältskiktet.

5 SLUTSATSER

Huvuddelen av inventeringsområdet är s.k. bebyggd miljö, som vid sidan av de bebyggda områdena karaktäriseras av parker och vårdade gräsområden.

På området känner man inte till förekomster av hotade arter eller habitat eller livsmiljöer, som är värdefulla enligt naturskyddslagen, skogslagen eller vattenlagen. Inventeringsområdets västra rand gränsar mot ett naturskyddsområde.

De viktigaste naturvärdena begränsar sig till inventeringsområdets stränder; sjukhusområdets stranddelar är delvis naturreservat (klibbalskärr). En motsvarande fuktig miljö, präglad av gamla klibbalar, finns på stranden i inventeringsområdets östra del, men i form av en miljö, som klart spjälkts upp på en mindre yta. På området i fråga förekommer det också rikligt med stora almar, även om almförekomstens miljö har ändrats till sin natur till följd av eventuella markfyllnader.

I den mellersta delen består inventeringsområdets strandlinje av ett tämligen vidsträckt vassruggeområde, där det finns mindre vattengölar. Området i fråga är av lokal betydelse för fågelfaunan.

Övriga naturvärden på området företräds av garnisonsområdets ängsartade miljöer, där det förekommer s.k. arkeofytarter samt de gamla enstaka ädelträd som växer i utkanterna av strandområdet.

6 REKOMMENDATIONER

Det rekommenderas att de miljöer där det växer klibbal och alm bevaras på grund av deras polyformism och representativitet.

Det rekommenderas att de gamla trädgårdsområdena i den västra delen av inventeringsområdet lämnas utanför byggnationen så att det blir en grönzon som s.k. skyddszon mellan skyddsområdet och bebyggelsen. Trädgårdsområdena kan dock utvecklas till parkartade miljöer för rekreationsbruk.

I mån av möjlighet kan man sträva till att bevara de viktigaste områden där det förekommer arkeofyta arter då markanvändningen medger detta. På hela området förekommer det i relativt stor utsträckning enstaka eller i små grupper gamla ädelträd, såsom ekar, som det rekommenderas att skall bevaras i mån av möjlighet. De gamla ädelträden är viktiga bl.a. för många insektarter.

På de norra delområdena förekommer det inga särskilda skyddsvärden och det föreligger inte något speciellt behov av att i deras markanvändning beakta naturmiljön.